

פז:

א"י לא זיכתה תורה לאב אלא שבת נעורים בלבד. לסימנא בעלמא נקט האי לישנא דכפי' ואפי' פלעה בפניה דאפסתה מכספה קסבר רב דלית ליה לאב מידי וכן ר"ל לקמן ור"י פליג וס"ל דאם פלעה בפניה חבלתה של אז וא"ת ויהי פליגי רב

ור"ל אר' יוחנן והא גריש נערה [שנתפסתה] (כמוצות ד' מג: וסס^א) משמע בצרייתא דחבלה דפלעה בפניה הוא לאב וי"ל דהתם מיירי בפמיחת כסף שעד ימי ^ו צגרות שתלא מרשות אז שהיתה נפחתה דבר מועט אס היה רוצה למוכרה^א אותו דבר מועט כ"ע מודו דלאב הוא דהיינו שבת נעורים גמורים והכא נחלקו בכל הפמיחה שהיא נפחתת כל ימיה בפליעה זו אף לאחר שלכו ימי הנעורים דס"ל לרב ולר"ל דדידה הוי^ב ור' יוחנן סבר דהוייל ואירע פמיחה זו נענעותה תהא כולה לאב^ב א"נ הכא בתם שהיא נפחתת לקדושין דס"ל לרב ולר"ל דלא זכי ליה אלא קדושין ממנש והתם דהפסד מעשה ידיה דלא תמנא לה קונים^ד:

כאן בסמוכין ע"י שלחנא בוי'. ארמ"י למ"ד בפרק קמא דג"מ (ד' יב: וסס) גבי מציאת בנו ובתו הקטנים שהוא לאב לא גדול גדול ממנש ולא קטן קטן ממנש אלא גדול וסמון על שלחן אביו וזו קטן וקטן שאין סמון על שלחן אביו וזו גדול אין חילוק בין חבלה שהאב חובל בו למציאה^א אבל חבלה שאחרים חובלין בהן הוי לדידהו ואפילו בסמוכים כדמפרש לקמן דכיון דלית להו לערלא דגופייהו ולא חסר לא קפיד אבל לשמואל דאמר התם קטן קטן ממנש הוי מציאת קטן לאביו אפי' אין סמון על שולחנו כדמפרש טעמא התם שבשעה שמואלה מריצה אלא אביו וגדול אפי' סמון על שלחנו מציאתו לעצמו דכיון דלא חסר לא קפיד וגם אין מריצה אאלו אבל הכא שהאב חובל אס הוא סמון אפי' גדול הוי לאב דכיון דחסר קפיד ואס אין סמון אפי' קטן הוי לעצמו דכיון דלית ליה לערל דגופא אין מריצה לאביו ובחבלי בהן אחרים אפי' סמוכים וקטנים הוי דדידהו כיון דלא חסר וסם אין מריצין^א:

דכתיב כי טוב לו עמך. הרר"א דהר"י היה גורם כשכיר כמושב יהיה עמך (ויקרא כה) דמהאי קרא דריש ליה בספרי וכן נראה דההוא קרא צווי כתיב אבל כי טוב לו עמך אינו אלא סיפור דברים בעלמא דכתיב ויהי כי יאמר העבד לא אלא מעמך כי אהבך ואת ציתך כי טוב לו עמך ור"י אומר דאפילו גרסי כי טוב לו עמך ניהא דמדקאמר כי טוב לו עמך ש"מ שך נריך לעשות^א: **והא מציאה דמעלמא קאתי** וקפיד. האי פירכא לא הוי אלא למ"ד לא גדול גדול ממנש אבל לשמואל איכא טעמי טובא גבי מציאה דמריצה אלא אביו דגבי חבלה לא שייך האי טעמא א"נ אפי' לשמואל בעי אמאי לא אמר בחבלה שמריצה אלא אביו ומשני כיון דלית ליה לערל דגופא לא קפיד אז וקטן נמי לא יריצה אאלו: **ויקרתני** ולא עוד אלא אחרים שחבלי בה חייבין ליתן לאביה. וא"ת מאי קושיא הא חוקמא קמייאת בשבת ובצרייתא דקתני צננותיו של אחרים קטנים יעשה להם סגולה דילמא מיירי בשאר דברים כגון נזק ונער וי"ל דמסתמא הוי דומיא דזכרים דיעשה להם סגולה לדיהו מיירי אפי' בשבת שאין מעשה ידיהם לאב ועוד נוכל לפרש דהא דקתני צנניו ובצננותיו פטור היינו דוקא בשבת וסבירא הוא דלית לן לתפטרניה משום דסמוכים על שולחנו אלא משבת ולא משאר דברים^א דככל מקום מעשה ידיה לאב תחת מוונות דגבי אשה ועבד עברי וכנעני ובתו שמוכר בכל מקום עשה עמי ואינו^א ופ"י א"ש דלא מצי לאוקמא בתרייתא בשאר דברים חוץ משבת דבשאר דברים אפי' צניו ובנותיו שלו חייב וכן משמע דמטעם סמוכים על שולחנו אין לפוטרו אלא משבת דפרריך לעיל אי בסמוכים גדולים יתן להם מיד וכו' לאציהן בעי למיתב משמע דמשום דאוקמא בסמון פריך דלאציוון בעי למיתב ומנין לו זה אי משום דמדמה ליה למציאה הא לשמואל אין מציאת גדול לאב אבל אי מיירי בשבת ניהא דסבירא הוא כיון שהוא זן אותן דשבת שלהם יהיה לאב כדפרישית וסבר המקשה דאפי' לא יהיו מעשה גדולים לאב אע"פ שהוא זן אותן מ"מ היכא דלתי מעלמא כשבת סבירא הוא שיהיה לאב והא דפרריך והא מציאה דמשמע דאי הו"א דשבת לאב הוה ניהא ולא הוה קשה ליה ממציאה אנוק ונער וריפוי ובשת דלא הוי לאב משום דמציאה דמאי טפי למעשה ידיה דאדמר גריש מציאת האשה (כמוצות דף סו. וסס) מציאתה כהעדפה שעי' הדחק דמי אך מצי למימר דהא דקאמר אי בסמוכים היינו אליבא דמ"ד לאו גדול גדול ממנש ומדמי למציאה:

הבא דלאו איניש דקפיד בוי'. וא"ת ויכין דמן הדין שבת לאב דקאדמר דבאיניש קפדנא חייצין ליתן שבת לאב אפילו כשאינם

סמוכים לפחות להעדפה ומן התורה היא של אז כדדרשינן גריש קדושין (ד' ג:) ובסוף אלו נערות (כמוצות ד' מ:) ובנערה

שנתפסתה (שם ד' מו:) כי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאציה א"כ מה ראו חכמים

דבגבירא דלא קפדן אמר צבת קטנה של אחרים יעשה לה סגולה אפילו בשבת ושמא אמדו חכמים דעתו של אז ויודעים שמוחל

להם משום לערל דגופייהו צמדי' דלא חסר ציה ואתו להו מעלמא^ב:

החובל פרק שמיני בבא קמא

דאין אדם רשאי לחבול צנמו דהא ישראלית היא ועבד על לא יסיף פן יוסף (דברים כה): **מן השבט צומן שהעבד שלו**. ולא בעד דאחר דמותן שצמו לרבו. קתני מיהת דעבד עברי שלו פטור הואיל ומעשה ידיו שלו וה"נ כיון דבתו מעשה ידיה שלו

לשקול שבת דידה וקשה לרב דאמר לא זיכתה מורה לאב אלא שבת נעורים צלצד דודאי אפי' חבלות זיכתה לו: **מורה רב שצבא**. דיהצין ליה לאב: **צננו**. לא זכי ליה דחמנא מידי אכל צנמו קטנה זכי ליה: **אפי' למ"ד יכול הרב נו'**. פלוגמא צמסת גיטין^א בפרק שני: **סחר**. סבב ואכול חזור על הפתחים. ל"א סחר סבב לפתחי העיר: **להעדפה**. המותר על מוונותיה: **דרבא צריה לרב** עולא צפ' נערה שנתפסתה (כמוצות מג:): **לאבוס צעי (מוינא** לוי. דמאי שנה כי חבל צהו איזו דפסטר משבת משום דסמוכין על שולחנו כי חבלי צהו אחרני נמי ליחצו ליה: **צמדי דחסר ציה**. ממונא כגון היכא דחבל צהו איזו דמינא ליה אן זיל שלים: **והרי מציאה**. דתנן צגנים אוחזין ע"י שנה (יב:). מציאת בנו ובתו הקטנים הרי אלו שלו ואוקימנא התם [סס:] גדול וסמון על שולחנו וזו קטן: דאפסתיה

ל"ה עביד עבידתא כולי יומא ולאורתא זיל סחר ואכול אבל עבד עברי דכתיב יכי טוב לו עמך ^העמך במאכל עמך במשתה לא כל שכן בתו ^וכדאמר רבא בריה דרב עולא לא נצרכה אלא להעדפה ה"נ לא נצרכה אלא להעדפה במאי אוקימתא לבתרייתא בסמוכין על שלחנו גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה להם סגולה אמאי לאביהם בעי למיתבי אמרי כי קא קפיד במידי דקא חסר במידי דאתא מעלמא לא קפיד והא מציאה דמעלמא קאתי להו וקא קפיד אמרי ורווחא דקאתי להו מעלמא ולית להו צערא דגופייהו בגווח קפיד אבל חבלה דאית להו צערא דגופייהו ומעלמא קאתי להו לא קפיד והא התם דאית לה צערא דגופא ומעלמא קאתי לה וקא קפיד דקתני ולא עוד אלא (אפילו) אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה אמרי התם דגברא קפדנא הוא דהא אין סמוכין על שלחנו אפילו במידי דאתי להו מעלמא קפיד הכא דלאו גברא קפדנא הוא דהא סמוכין על שלחנו כי קא קפיד במידי דקא חסר ל"ה במידי דאתי להו מעלמא לא קפיד^א מאי סגולה רב חסדא אמר ספר תורה רבה בר רב הונא אמר ידיקלא דאביל מינייה תמרי וכן אמר ריש לקיש לא זכתה תורה לאב אלא שבת נעורים בלבד ורבי יוחנן אמר יאפילו פציעה פציעה ס"ד אפילו רבי אלעזר לא קמיבעיא ליה אלא חבלה דאפחתה

דכתיב כי טוב לו עמך. הרר"א דהר"י היה גורם כשכיר כמושב יהיה עמך (ויקרא כה) דמהאי קרא דריש ליה בספרי וכן נראה דההוא קרא צווי כתיב אבל כי טוב לו עמך אינו אלא סיפור דברים בעלמא דכתיב ויהי כי יאמר העבד לא אלא מעבד כי אהבך ואת ציתך כי טוב לו עמך ור"י אומר דאפילו גרסי כי טוב לו עמך ניהא דמדקאמר כי טוב לו עמך ש"מ שך נריך לעשות^א: **והא מציאה דמעלמא קאתי** וקפיד. האי פירכא לא הוי אלא למ"ד לא גדול גדול ממנש אבל לשמואל איכא טעמי טובא גבי מציאה דמריצה אלא אביו דגבי חבלה לא שייך האי טעמא א"נ אפי' לשמואל בעי אמאי לא אמר בחבלה שמריצה אלא אביו ומשני כיון דלית ליה לערל דגופא לא קפיד אז וקטן נמי לא יריצה אאלו: **ויקרתני** ולא עוד אלא אחרים שחבלי בה חייבין ליתן לאביה. וא"ת מאי קושיא הא חוקמא קמייאת בשבת ובצרייתא דקתני צננותיו של אחרים קטנים יעשה להם סגולה דילמא מיירי בשאר דברים כגון נזק ונער וי"ל דמסתמא הוי דומיא דזכרים דיעשה להם סגולה לדיהו מיירי אפי' בשבת שאין מעשה ידיהם לאב ועוד נוכל לפרש דהא דקתני צנניו ובצננותיו פטור היינו דוקא בשבת וסבירא הוא דלית לן לתפטרניה משום דסמוכים על שולחנו אלא משבת ולא משאר דברים^א דככל מקום מעשה ידיה לאב תחת מוונות דגבי אשה ועבד עברי וכנעני ובתו שמוכר בכל מקום עשה עמי ואינו^א ופ"י א"ש דלא מצי לאוקמא בתרייתא בשאר דברים חוץ משבת דבשאר דברים אפי' צניו ובנותיו שלו חייב וכן משמע דמטעם סמוכים על שולחנו אין לפוטרו אלא משבת דפרריך לעיל אי בסמוכים גדולים יתן להם מיד וכו' לאציהן בעי למיתב משמע דמשום דאוקמא בסמון פריך דלאציוון בעי למיתב ומנין לו זה אי משום דמדמה ליה למציאה הא לשמואל אין מציאת גדול לאב אבל אי מיירי בשבת ניהא דסבירא הוא כיון שהוא זן אותן דשבת שלהם יהיה לאב כדפרישית וסבר המקשה דאפי' לא יהיו מעשה גדולים לאב אע"פ שהוא זן אותן מ"מ היכא דלתי מעלמא כשבת סבירא הוא שיהיה לאב והא דפרריך והא מציאה דמשמע דאי הו"א דשבת לאב הוה ניהא ולא הוה קשה ליה ממציאה אנוק ונער וריפוי ובשת דלא הוי לאב משום דמציאה דמאי טפי למעשה ידיה דאדמר גריש מציאת האשה (כמוצות דף סו. וסס) מציאתה כהעדפה שעי' הדחק דמי אך מצי למימר דהא דקאמר אי בסמוכים היינו אליבא דמ"ד לאו גדול גדול ממנש ומדמי למציאה:

הבא דלאו איניש דקפיד בוי'. וא"ת ויכין דמן הדין שבת לאב דקאדמר דבאיניש קפדנא חייצין ליתן שבת לאב אפילו כשאינם סמוכים לפחות להעדפה ומן התורה היא של אז כדדרשינן גריש קדושין (ד' ג:) ובסוף אלו נערות (כמוצות ד' מ:) ובנערה שנתפסתה (שם ד' מו:) כי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאציה א"כ מה ראו חכמים דבגבירא דלא קפדן אמר צבת קטנה של אחרים יעשה לה סגולה אפילו בשבת ושמא אמדו חכמים דעתו של אז ויודעים שמוחל

להם משום לערל דגופייהו צמדי' דלא חסר ציה ואתו להו מעלמא^ב:

מסורת הש"ס

א) כמוצות מג: מ: גמין יב.
ב) כ"מ גכ: א) (כמוצות מג: א
ג) כ"כ כג: ד) (ז"ל צג"ק
ד) א) (ד"ה שפעתא)
ו) (בכמוצות מג: מוספת
ד"ה שפעתא איכא שעד ימי
נערות וואו נכון:)
ו) ונעי
בכמוצות כמוצות מג: ד"ה
כ"ג קדושין טו. ד"ה כי
טוב,

—❧—

מוסף רש"י

יכול הרב לומר לעבד.
כנעני, עשה עמי.
מלכא, ואינו זך. אלא
חוזר על הפתחים (גיטין
יב:). רב חסדא אמר
ספר תורה. ללנוז נג,
הרי שיתו וסקין קיים
(ושב"ס ב"ב גב:). דיקלא
דאביל מינייה. הקטן,
תמרי. והקנן קיים, אכל
בעסקא לא, שמא יאירע
כס דבר תקלה ומאד
(סו:).

—❧—

מוסף תוס'

א. עד שנה שחצא
מרשותו. ר"פ. ואומדן
שפחת הנכבדת מושגת זו
עד שתיצו לימי הנעורים,
כמה יפחתו דמיה בחבלה
זו, ונותנין לאב. רש"י.
ב. דבעין שחצא מרשות
האב שלמה כשחבנר. ר"ס.
ג. ולפי"ו נראה לי דהא
דקא מותבי מהחובל בבתו
קטנה פטור, אינו אלא
מדוקני פטור סתם
דמשמע דפטור מכל
חבלתה ואפי' דלאחר
נערות, וכי פריך בשבת
ה"ה דהוי מצו לפרוקי
לשומת חבלה דעד שעת
נערות, אלא משום דלעיל
פריך אביר בשבת ניהא ליה
טפי לאפרוקי הא נמי
בשבת.
רש"י.
ד. ת[ד]בפחותה מביה
מוד כר"ע דהויא דאב.
תוס' כמוצות מג ע"כ ד"ה
והכלל ע"ש עה. ז. והכלל
תלוי במוונות. תוס' שאנן
בשעמק. (ומיהו) היינו
דוקא בקטן אבל בקטנה
אפי' אינה סמוכה על
שולחן אביה הויא
מציאתה לאב משום איבה
שיא יקרישנה למגדול
ומכזה שחין. תוס' כמוצות
מג ע"א ד"ה משום.
ו. והשואל למי"ד דגדול
גדול ממנש וקטן קטן ממנש
גבי מציאה, הוי חבלה לאב
טפי ממציאה, דמציאת
גדולים אפי' סמוכין הרי
היא שלהם ואם חבל בהם
אב פטור כו', ונשאין
סמוכין ערפא מציאה
מחבלה דקטנים מציאתן
לאב ואם חבל בהם חייב.
תוס' שאנן בשעמק.
ז. דחבלה דידהו אמאי
הויא שלו. ר"ס.
ח. ומשי"ה הויא השבת
שלו, אבל באינו סמוכין
אפי' השבת לאו דיידיה
הוא. ר"ס. ט. מיהו אי
קפיד קפיד, ומתני' מסתמא
קתני דלא יחבינן ליה אלא
אם כן מקפיד. תלפ"ד, ועי'
תלפ"ד.

(א) כמעות (ט, סנהדרין פו, א) [סס: ד] (ד) [עליס פו, א] (א) [סס: ד] (ד) [עליס נה, ויעין], א) ל"א עבר אין לו אחות שומרת בלחיותו ובאשת אחיו דכתיב עס החמור וזה שמעתי, (ו) מ"א מיתם וזמנן בנ"ה, (ז) [יחזקאל כג, ח] [נמ"ב כ], (ח) [וע"פ שבתותי פ"י ח] לו אחות שומרת בלחיותו ובאשת אחיו דכתיב עס החמור עס הדומה לחמור, (י) [ז"ל אחיו], (י) [ועיין מוספות ונחם ק"ה ד"ה אחיו], (ט) [ועיין לעיל ה: מוספות ד"ה כי שדימ']

←

גליון הש"ס

גמ' ורבנן אחיו הוא בסבא. ע"י רש"י סוטה דף מה ע"א ד"ה אחיו אשתו וע"ק: רש"י ד"ה סבא: קמן גמי סבא דכתיב אחיו דכתיב עס החמור עס הדומה היא ללחו בר עושין הוא: אינן כול המלוה. אלא במקל דהא אשה מחוייבת בלחון ועושין וקטן ישנו במילה: שאין איש. ולא קרינא עשו שני אנשים: מגולן. דלחוי לכה בקהל ופסול לעדות דכתיב (שמות כג) אל תשת ידך וגו' כלומר אל תשת רשע דחמם עד: מגולן וחד מהק. והלא השוה שבהן שאינם זהירי ככל המלות זה מפני רשעו וזה מפני שלל נטיות: חיים בנים. יחס בנים: לא יומתו אבות על בנים. לא יומת שום אדם על פי מי שאין בנו מיוחס ונקרא על שם אביו והיינו עבד: דלי ס"ד. כוליה קרא לכהאמר בסנהדרין (דף ס: ב) אתא לפסול קרובים: לנפוש על בניהם. מדמי נמכתב בנים סתמא ש"מ תרתי: גר אין לו חיים דכתיב וזרמת סוסים זרמתם ואש"ג דכתיב ב) בלחון בן בלחון ה"מ גתיות כלל נגמירו בנים לא נתיחסו אחר אביהם בפרק הבא על יצמתו (יבמות דף כד, ב): יש לו חיים למטה. בנו נקרא על שמו: דלי ס"ד גר נמי פסול. דרשנין על אבות על בנים שאין להם חיים אבות למת לא לשמטינו נמרייהו לכתוב ברישיה על בניהם לפסול קרובים ובקפיה לשמטי ולכתוב סתמא על אבות ושמעין תרתי מלל כתיב על אבותיהם: אלא מוכחב רחמנא על בנים. למפסל לעבד שמע מינה גר כשר דמו ליכא קל וחומר: כספניהו לנכסי. מלוג לחסר שנישאת לר' אבא: כסר דשכינא אול רב שמואל נו':

←

הנהגות מנה"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה יחא עבד ובר ורש"י פירש כפ"ק דגיטין דף יא נמחק ד"ק ור"י דף ט ע"כ ד"ה כשרין וכו' ובד"ה פסולא דרבנן:

←

מוסף תוס'

א. תוס' סנהדרין פו ע"א ד"ה יחא וכתוב' הלא"ש עס: פירש בקונטרס עבד אין לו אחת ואפילו עס אחיו בני אביו כו', וקשה דא"כ גר ומשוחרד נמי. [דןבך ומשוחרד נמי אין לו אחת עס אחיו בני אביו וגר נשתייר קטן שנולד דאמי. ונראה לפרש שאין לחציו קרוין אחת לו אחת שאין יוצאי דאילו מצדקת כו' לא קשיא ליה דלמא סבירא ליה כמ"ד בניטין שאין ישראל מצווין לחון את העבדים. ג. וא"ת למיה לי האי ק"ו ליליף בגופיה דקרא ובנים לא יומתו על אבות על פי בנים שאין להם חיים אבות ועבד אין לו חיים אבות. ר"ס.

החובל פרק שמיני בבא קמא

דאפחסיס מכספיה. והרי בידו למוכרה: **יאל עבד שאין לו אחוה**. עס ישראל שאין בא בקה"ל: **במלוה**. כל מלוה שאשה חייבת זה עבד חייב זה דגמר לה לה מאשה [מגינה ד.]: **וזוממי עבד**. עדים שמייבזכו מיתת בית דין ונמלאו וזוממין לא יתרוגו אלמה קיס לן דעבד

כשראל לענין מיתת ^(א) ב"ד דתנן

במסכת מכות (דף ה:) וישראל לוקה [וגולה] על ידי עבד: **סיקשי לך גר**. שלדמו והורמו נקדושה אפילו לרבי יהודה יש לו אחוה ופסול למלוות ואפילו לשוטר בעלמא אלא"כ אמו מישאל בפרק הסולן ביבמות (דף מה:): **עדוס לא מליס אמרת**. דלי לא נפקא לן פסולא ממאריך מיתי מק"ו: **פסולא לעדות**. דכתיב גבי

עדים וזמנמן ועמדו שני האנשים [בדים יען ותניא בשבועות (דף ג.) בעדים וזמנמן הכתוב מדבר דמשמע אנשים ולא נשים. * קטן נמי מהכא נפקא לן דכתיב אנשים ולא קטנים ועוד לעדות שאי אחת יכול להיחמה היא ללא בר עושין הוא: אינן כול המלוה. אלא במקל דהא אשה מחוייבת בלחון ועושין וקטן ישנו במילה: שאין איש. ולא קרינא עשו שני אנשים: מגולן. דלחוי לכה בקהל ופסול לעדות פסולא רבנן ענה שרר באחיו אמר עולא עדות לא מצית אמרת אתיא עדות בקל וחומר מאשה ומה אשה שהיא ראויה לבא בקהל יפסולה לעדות עבד שאינו ראוי לכא בקהל אינו דין השפסול לעדות מה לאשה שכן אינה ראויה למילה תאמר בעבד שהוא ראוי למילה קמן יוכיח שישנו במילה ופסול לעדות מה לקמן שאינו במצות תאמר בעבד שהוא במצות אשה תוכיח שישנה במצות ופסולה לעדות וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן שכן אינן בכל המצות ופסולין להעיד אף אני אביא את העבד שאינו בכל המצות ופסול להעיד מה להצד השווה שבהם שכן אינו תאמר בעבד שהוא איש אלא תיתי מגולן מה לגולן שכן מעשיו גרמו לו תאמר בעבד שאין מעשיו גרמו לו אלא תיתי מגולן ומהד מנהגמר

בריה דרבינא אמר אמר קרא לא יומתו אבות על בנים לא יומתו על פי אבות שאין להם חיים בנים דאי ס"ד כדאמרין לא יומתו אבות על בנים * ב' עדות בנים לכתוב רחמנא לא יומתו אבות על בניהם מאי בנים ש"מ דלא יומתו על פ"פ אבות שאין להם חיים בנים אלא מעתה ובנים לא יומתו על אבות ה"נ לא יומתו על פ"פ בנים שאין להם חיים אבות אלא גר ה"נ דפסול לעדות אמרי הכי השתא גר נהי דאין לו חיים למעלה למטה יש לו חיים לאפוקי עבד דאין לו חיים לא למעלה ולא למטה דאי סלקא דעתך גר פסול לעדות לכתוב רחמנא לא יומתו אבות על בניהם לכהאמרין לא יומתו אבות על פי בנים שאין להם חיים אבות ועבד נפקא ליה בקל וחומר מוגר ומה גר דלמעלה הוא דאין לו חיים אבל למטה יש לו חיים פסול לעדות עבד שאין לו חיים לא למעלה ולא למטה אינו דין שיהא פסול לעדות אלא מדכתב רחמנא לא יומתו אבות על בנים דמשמע דפסול לעדות אבל גר יכיון דיש לו חיים למטה כשר לעדות וכ"ת לכתוב רחמנא ובנים לא יומתו על אבותיהם למה לי דכתב רחמנא ובנים לא יומתו על אבות דמשמע לא יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות ^(ז) אידי דכתב לא יומתו אבות על בנים כתב נמי ובנים לא יומתו על אבות: חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה: אימיה דרב שמואל בר אבא מהגרוניא הות נסיבא ליה לר' אבא כתבתניהו לנכסי לרב שמואל בר אבא ברה בתר דשכיבא אול

העבד

יומתו בנים בעדות אבות ואידך לא יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות ועבד נפקא ליה בקל וחומר מוגר ומה גר דלמעלה הוא דאין לו חיים אבל למטה יש לו חיים פסול לעדות עבד שאין לו חיים לא למעלה ולא למטה אינו דין שיהא פסול לעדות אלא מדכתב רחמנא לא יומתו אבות על בנים דמשמע דפסול לעדות אבל גר יכיון דיש לו חיים למטה כשר לעדות וכ"ת לכתוב רחמנא ובנים לא יומתו על אבותיהם למה לי דכתב רחמנא ובנים לא יומתו על אבות דמשמע לא יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות ^(ז) אידי דכתב לא יומתו אבות על בנים כתב נמי ובנים לא יומתו על אבות: חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה: אימיה דרב שמואל בר אבא מהגרוניא הות נסיבא ליה לר' אבא כתבתניהו לנכסי לרב שמואל בר אבא ברה בתר דשכיבא אול

החובל פרק שמיני בבא קמא

יצא עבד שאין לו אחוה. פ"י אין יואלי חלצו קרוין אחיס מה שאין כן בגר ^(ט) ביואל מחלציו רואה הקונטרס לפרש א': **וזוממי עבד** לא יתרוגו. וכיון דהס לא יתרוגו גס העבד לא יתרג דה"ל עדות שאין אחת יכול להיחמה:

דכתיב כאשר זמם לעשות לאחיו. מימה דתקשה

ליה לרבי יהודה מרביט ואולאה וגונב נפש דככולו כתיב אחיו ובלדקה נמי כתיב אחיך האחיב ומיהו קלמ משמע בפרק קמא דגיטין (דף יג.) דלחון כל כך חובה ליתן דקה לעבד ^ב דלחמר דרשב"ג סבר יכול העבד לומר לרבו בשני בלוות או פרנסני או הולאמי למירות כי היכי דחוו לו אינשי ומרחמי עליו וגונב נפש נמי לא מחייב בעבד אפי' לרבנן דמנני ישראל כתיב ובהנחנין (סנהדרין דף פו.) מיימי התם פלוגמא דר' יהודה ורבנן דהכל ורבימ ואולאה נמי אין קנין לעבד בלא רבו:

יהא עבד כשר לעדות. מימה הא ילפינן בכל דוכמא ג"ש דלה לה מאשה וכ"ת דלמי ^(א) אחין ומרבה עבד ומפיק מג"ש א"כ גס מק"ו דקאמר נפיק ^(ט) וילן דמי גמרנין לה לה מאשה היינו להחמיר על העבד לעשותו כשראל לכל הפחות במלות שהאש חייבת אלא לגרמו מלאש ולפסולו לעדות כלשה לא נלמוד דמן הדין כשר הוא לעדות דכתיב ועמדו שני האנשים והאי איש הוא ועמד כוכבים אש"ג דליש הוא מ"מ אין אחיו אלל עבד שגוף איש ואחיו במלות לימכר א' ורש"י פירש בפ"ק דגיטין (דף יח.) גבי שטרות העולין בערכאות של נכרים כשרים לעדות מן התורה ושמעתינן לא מוכחא הכי: **שבן אינה במילה**. אש"ג דלא שייכא במילה פירכא היא ^(ט) וי"מ דאין מלוה למול את בנה וליתא דא"כ מאי קאמר קטן יוכיח:

אלא תיתי מגולן ומהד מנהגמר. אין להקשות ילף דממזר ופלוט דכא וכרות שפכה שפסולים לקהל שיהיו פסולין לעדות מגולן וחד מהק דמה להלך השוה שבהן שאין זהירים בכל המלות זה מפני רשעו וזה מפני שאין מלוה:

ועבד נפקא א"ן מק"ו. ^ב גראה דלריותא דמילתא נקטיה כלומר דאפי' מנמא לומר דלא נפיק מגופא דקרא מ"מ אחי בק"ו:

רבי

לחובל בעבד כעניי של אחרים חייב בבולן, ר' יהודה אומר אין לעבדים בושת. כתב רבינו יצחק זצ"ל, וחלכתא עבד פסול לעדות ויש לו בושת, וגר כשר לעדות ויש לו בושת. מנחי'. חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה כול'. אימיה דרב שמואל הות נסיבא לר' אבא, כי קא שכבה אקנייתיהו לנכסאה לרב שמואל ברה, ומתה.

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

עין משפט

גר מצוה

גח א מיי פ"ד מהל' חובל ומויק הלכה די ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין ע טושי"ע ח"מ ס' מהד עשין ו':

גב א מיי פ"ד מהל' חסוריו בילה הלכה פ':

ג א מיי פ"א מהלכות מלכים הלכה ד סמג ללחון קהל:

גא ד מיי פ"ע מהל' עדות הל' א סמג ללחון דר טושי"ע ח"מ סמג לה עקי' די:

גב א מיי שס סמג שס טושי"ע ח"מ סמג לה עקי' ט':

גב ו טושי"ע שס סמג לה עקי' א':

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

←

